

Zápis

**z kulatého stolu na téma „Novela zákona o regulaci reklamy - vybrané problémy“
konaného na Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky
dne 10. října 2023, od 10:00 hod.**

1. Úvodní slovo

Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M., ředitel odboru živností a spotřebitelské legislativy Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) přivítal účastníky kulatého stolu na téma „Novela zákona o regulaci reklamy - vybrané problémy“ (dále též „kulatý stůl“). Současně omluvil náměstka ministra zdravotnictví a předsedu Komise pro výživu kojenců a malých dětí, Bc. Josefa Pavlovice, kterému pracovní povinnosti neumožnily se tohoto kulatého stolu zúčastnit. Dále uvedl, že pan náměstek bohužel z časových důvodů ani nestihl pověřit jiného zástupce Ministerstva zdravotnictví, avšak zaslal písemné stanovisko, které bude na kulatém stole později prezentováno.

Poté uvedl, že předmětný kulatý stůl si klade za cíl pojednat o stavu, resp. kondici zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o regulaci reklamy“) – v tomto případě zejména k oblastem, které se dotýkají též zdravotnictví, a nejsou – především vlivem komplikované judikatury i problematické spolupráce mezi jednotlivými orgány dozoru – ideální. Dodal, že zákon o regulaci reklamy se věnuje mnoha oblastem reklamy, ale smyslem zamýšlené (technické) novely má být v první řadě posílení právní jistoty podnikatelské sféry (např. v podobě odstranění nežádoucích duplicít v právní úpravě) a hlavně zvýšení práv a ochrany spotřebitelů před nekalými obchodními praktikami (mj. zpřísněním regulace a hledáním cest k posílení vymahatelnosti právní úpravy). Upřesnil, že v současné době je třeba upřít pozornost nejen na mnohá ustanovení v zákoně, která v praxi způsobují problémy, ale že je třeba zohlednit také aktuální úkol, který byl MPO uložen usnesením vlády č. 719 z 27. 9. 2023.

2. Stanovisko náměstka ministra zdravotnictví a předsedy Komise pro výživu kojenců a malých dětí Bc. Josefa Pavlovice ke kulatému stolu organizovanému pro podnikatelské subjekty na Ministerstvu průmyslu a obchodu dne 10. 10. 2023

Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M., doslovně tlumočil celé stanovisko náměstka ministra zdravotnictví, které je uvedeno v příloze tohoto zápisu.

Náměstek ministra zdravotnictví ve svém stanovisku především nesouhlasil s upořádáním kulatého stolu, neboť „*při přípravě legislativy nemá stát povinnost konzultovat se stranou, která má být regulovaná pro její vysoce nežádoucí jednání*“. V této souvislosti zmínil doporučení Světové zdravotnické organizace a UNICEF ve vztahu k výživě dětí nezapojovat dotčené podnikatelské subjekty do přípravy právních předpisů či politik a odkázal rovněž na usnesení, které přijala dne 4. října 2023 Komise pro výživu kojenců

a malých dětí (mezirezortní a mezioborový poradní orgán ministra zdravotnictví), jímž se vymezila proti pořádání tohoto kulatého stolu.

Podle náměstka ministra zdravotnictví je „marketing komerční umělé výživy pro děti, dudlíků a lahví dlouhodobě jedním z největších faktorů podkopávajících kojení“ a „mezinárodní kodex marketingu náhrad mateřského mléka ve znění navazujících rezolucí Světového zdravotnického shromáždění je efektivním nástrojem, prostřednictvím kterého lze na tyto trendy reagovat“. Ze stanoviska dále plyne, že „současný právní rámec marketingu komerční umělé výživy pro děti, dudlíků a lahví je nedostatečný a ani opakované snahy o autoregulaci, se bohužel neukázaly jako funkční. V takto zásadních otázkách týkajících se zdraví totiž autoregulace komerčních subjektů není zcela vhodná a hranice této činnosti, vzhledem k dopadům do veřejného zdraví, musí nastavit stát.“.

V závěru stanoviska vyjádřil náměstek ministra zdravotnictví naději, že uskutečněný kulatý stůl nepovede k oslabení připravované novely.

3. Principy novely zákona o regulaci reklamy

Mgr. Pavel Koczó, vedoucí oddělení správních činností odboru živností a spotřebitelské legislativy MPO rámcově seznámil přítomné s historií vzniku úkolu předložit návrh novely zákona o regulaci reklamy.

Dále představil přítomným výchozí principy připravované novely zákona o regulaci reklamy (obecná úprava textu zákona, doplnění odkazů na evropská nařízení, vypuštění tzv. politické reklamy, zpřísnění sankcí apod.). Pokud jde o zdravotnickou oblast proběhnou s Ministerstvem zdravotnictví jednání týkající se sporných pasáží, a proto nebude v téhle oblasti zacházet do podrobností. Dále dodal, že Ministerstvo průmyslu obchodu bude navrhovat v rámci novely zákona o regulaci reklamy změnu dozorového orgánu v předmětné oblasti, jelikož stávající model je nepraktický a neodpovídá myšlenkám technické novely.

V této souvislosti **Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M.**, doplnil, že si MPO provedlo analýzu toho, jak je předmětná oblast upravena v jiných evropských státech. Z této analýzy mj. vyplynulo, že v Německu a Rakousku náleží předmětná oblast do gesce Ministerstva výživy a zemědělství, resp. Ministerstva zdravotnictví, v Polsku vykonává dozor nad předmětnou problematikou Zemský hygienický úřad a na Slovensku dozoruje předmětnou oblast Úřad veřejného zdravotnictva Slovenskej republiky a regionální úřady veřejného zdravotnictva. MPO pak zastává dlouhodobě názor, že nejen dětskou výživu, ale i jiné specifické komodity, např. psychomodulační látky, by měly kontrolovat ty orgány státní správy, které se na dané komodity specializují (tj. orgány ochrany veřejného zdraví), nikoliv krajské živnostenské úřady (zbytkové úřady, které nemají v dané oblasti expertízu).

Mgr. Pavel Koczó následně pokračoval v představování hlavních principů technické novely. MPO plánuje touto novelou zákona upravit také problematiku vábivé reklamy, reklamy na zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro určené široké veřejnosti, sladit reklamu na tabákové výrobky a elektronické cigarety, upravit odpovědnost šířitele za obsah reklamy a rovněž provést další legislativně technické úpravy. Závěrem svého vystoupení nastínil možný harmonogram u předmětné novely zákona. Uvedl však, že MPO čekají ještě jednání s Ministerstvem zdravotnictví ohledně sporných pasáží, od kterých se bude postup dalších prací na novele odvíjet.

4. Vystoupení podnikatelské sféry

Mgr. Lukáš Horák, výkonný ředitel Českého sdružení pro značkové výrobky, v úvodu svého vystoupení připomněl základní předpoklady, na kterých je založena regulace předmětné oblasti a ze kterých výrobci příslušné výživy vychází. Konkrétně, že každé dítě má právo na kvalitní výživu bez ohledu na to, zda je kojené, nebo z jakéhokoliv důvodu kojené být nemůže. Pokud se dítěti nemůže dostat odpovídající výživa prostřednictvím kojení, je nutné zabezpečit, aby pečující osoba měla dostatek informací a možností se svobodně a informovaně rozhodnout o tom, jaká bude nejlepší možnost pro jeho dítě.

Uvedl, že výrobci umělé výživy jsou si vědomi své odpovědnosti za zdraví kojenců, kteří nejsou/nemohou být kojeni. V situacích, kdy žena nemůže kojit, kojenecká výživa mnohdy zachraňuje život. Díky přísným regulačním normám pak je jedinou potravinou, kterou WHO uznává jako vhodnou a bezpečnou alternativu mateřského mléka. Zdůraznil, že reklama na počáteční kojeneckou výživu a na potraviny pro zvláštní lékařské účely pro kojence je nyní přísně regulována evropskou přímo použitelnou legislativou. Komplexně je pak regulováno též složení počáteční kojenecké výživy a potravin pro zvláštní lékařské účely pro kojence, aby splňovalo výživové požadavky kojenců, vysoké nároky na bezpečnost a kvalitu povinné složky a dobrovolně přidané složky. Podle něj navíc probíhá funkční samoregulace sledující nejvyšší etické a compliance standardy.

Výrobci umělé výživy podle něj budou i nadále bezvýhradně dodržovat a implementovat požadavky české a evropské legislativy a standardy samoregulace, propagovat kojení a jeho pozitivní dopady na lidské zdraví, odstraňovat překážky, které vedou k předčasnému ukončení kojení, přispívat k zabezpečení bezplatného laktačního poradenství, k dodržování Deseti kroků k úspěšnému kojení (WHO a UNICEF) a podpoře kojení od prvních okamžiků života dítěte ve všech zdravotnických zařízeních. Závěrem svého vystoupení shrnul, že mezi výrobci počáteční kojenecké výživy a potravin pro zvláštní lékařské účely pro kojence panuje shoda na tom, že kojení je nejlepší způsob výživy malého dítěte.

5. Diskuse

Zástupci podnikatelské sféry velmi ocenili uspořádání kulatého stolu a vyjádřili lítost, že se akce nezúčastnil žádný zástupce z Ministerstva zdravotnictví. Poté se vymezili proti tvrzení uvedenému ve stanovisku náměstka ministra zdravotnictví, že samoregulace nefunguje. Uvedli, že 4 největší výrobci umělé výživy mají etický kodex (od roku 2014), který je dále závazný i pro ostatní výrobce, a mj. obsahuje zákaz poskytovat vzorky výživy do 6 měsíců věku dítěte v ordinacích praktických lékařů.

Podle názoru výrobců umělé výživy pak absentuje v předmětné oblasti zejména osvětová činnost Ministerstva zdravotnictví. V souvislosti s chystanou novelou zákona o regulaci reklamy nejsou a priori proti možným změnám v dotčené oblasti, resp. i případnému zpřísnění legislativy, avšak každá změna by měla být dostatečně odůvodněná a pro adresáta normy jasná a srozumitelná, aby došlo k posílení právní jistoty. Výsledná podoba by pak měla být podložena fakty a daty, a ne vystavěna na emocích. Současně by uvítali, pokud je jim ze strany Ministerstva zdravotnictví vyčítáno, že nefunguje jejich samoregulační mechanismus, aby tuto záležitost ministerstvo komunikovalo přímo s nimi a upřesnili, v čem vidí konkrétně problémy.

MPO souhlasilo s tím, že je často vhodnější uplatňovat prevenci před represí a uvedlo, že pro úspěšnou implementaci Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka do české úpravy bude stěžejní především přístup Ministerstva zdravotnictví. Rovněž zdůraznilo, že v zákoně o regulaci reklamy rozhodně nemůže být promítnut tento kodex celý. MPO závěrem upozornilo, že může být značně komplikované stihnout krátký termín (3 měsíce) pro předložení předmětné novely zákona Vládě ČR zvláště v situaci, pokud by ta obsahovala povinnosti nad rámec evropských nařízení (po meziresortním připomínkovém řízení by byla nutná notifikace před Evropskou komisí).

6. Závěr

Ing. Mgr. Jan Strakoš, LL.M., poděkoval přítomným za účast na kulatém stole a velmi zajímavou diskusi.

Příloha k zápisu:

Stanovisko náměstka ministra zdravotnictví a předsedy Komise pro výživu kojenců a malých dětí Bc. Josefa Pavlovice ke kulatému stolu organizovanému pro podnikatelské subjekty na Ministerstvu průmyslu a obchodu dne 10. 10. 2023.